

ІНФОРМАЦІЙНЕ НАСИЛЬСТВО В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ДО ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ

Дзьобань О.П.

*Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого,
м. Харків*

Перехід до інформаційного суспільства може мати непередбачувані наслідки. Небезпечний поворот подій вельми вірогідний. Досить уявити собі ситуацію, яка виникає при монополізації планетарної інформаційної системи, її підпорядкування егоїстичним інтересам окремих груп людей. Тому, проблеми формування інформаційного суспільства – колективна турбота всього людства.

Критерієм громадянського суспільства є баланс між крайньою формалізацією соціальної взаємодії й дезінтеграцією соціального. У даному контексті основою і соціальної заорганізованості, і соціальної роз'єднаності можна вважати прояв соціального насильства і його все більш поширеної форми – насильства інформаційного.

Якщо соціальні практики держави пов'язані з інформаційним насильством, то змінити їх, як уявляється, можливо тільки за допомогою впливу на державу інших соціальних інститутів.

Сфери віртуального охоплюють дедалі більшу частину повсякденності, припускаючи спілкування людини з образами, симуляціями, а не з реальними об'єктами. Один із наслідків цього – зміни соціального середовища. Інформація поступово стає основним каталізатором соціальних процесів.

Інформаційне насильство призводить до переходу значної частини суспільства від стану телеманії до теленаркоманії, коли потреба перероджується в бездумну звичку – в навик. Позбавлена ЗМІ людина переживає почуття порожнечі, втрати чогось важливого, дискомфорт, роздратування, що доходять деколи до відчаю. Новий етап в історії «масових маніпуляторів» – етап загальної олігархізації ЗМІ.

Інформаційне суспільство – це організована відповідь людства на виклик сучасної епохи. Наша можлива мета – зробити всі можливі зусилля для утвердження на планеті інформаційного суспільства як умови, абсолютно необхідної для продовження історії, як нового етапу історії. Соціальні й політичні інститути є не джерелом панування над людьми, а кінцевим результатом реалізації форм насильства. З іншого боку, соціальні інститути як типізація звичних дій, будучи наслідком влади, не можуть не бути її суб'єктом, як не можуть не бути суб'єктом соціальних відносин взагалі. Влада в такому розумінні представляється не як надбання, а як стратегія, механізм, тактика або знання.